

INTERJÚ ILLÉS GYŐZŐNÉVEL

I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy egy osztályfőnöki óra vagy történelemóra keretében méltó módon emlékezzen meg az 1956-os forradalomról, a hősokról és vértlen áldozatokról, illetve azokról, akik segítséget nyújtottak a rászorulóknak. Feldolgozását elsősorban gimnázium felsőbb évfolyamain évfolyamán ajánljuk. A témakör lehetőséget ad az érvelő vitára, az események több nézőpontú, emberléptékű megközelítésére. A tanóra elsősorban a személyes motivációra, érzésekre, dilemmákra helyezi a hangsúlyt.

A feladat nem időigényes (nagyjából fél óra, bár sok minden függ az adott tanulócsoport vagy osztály érintettségétől, motivációs fokától). Jó óraszervezéssel a feldolgozás egy része házi feladat formájában történik, s a diákokat a legújabb kommunikációs és digitális eszközök használatára sarkalja. Elsősorban **történelemórának** ideális, de erkölcsstan/etika órákon is alkalmazható

Nevelési célok: Felismeri, hogy a XX. században a két totalitárius diktatúra miképpen és milyen áldozatok árán alakította a világot, és benne Magyarország sorsát. Megismeri a kommunista diktatúrák embertelenségét, az ebből fakadó elnyomás, az alacsony életszínvonal jellegzetességeit, a vasfüggöny mögötti világ reménytelenségét és kilátástalanságát. Átérti a forradalom és szabadságharc napjaiban megsérült emberek helyzetét, és elismeréssel adózik azok iránt, akik életüket nem kímélve próbáltak segíteni másokon (mentősök, hivatásos és önkéntes ápolók, orvosok). Ismeretek merít az akkor élt emberek visszaemlékezéseiből és hivatalos adatokból. Véleményt fogalmaz meg, melyet képes vitában képviselni.

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Fogalmak: népbíróságok, pártállam, ÁVH, tömegpropaganda, forradalom

Személyek: Rákosi Mátyás, Nagy Imre, Kádár János.

Topográfia: Budapest, Amerikai Egyesült Államok

Kronológia: 1956. október 23., 1956. november 4., 1958 (Nagy Imre kivégzése), 1963 (részleges amnesztia).

(TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyama számára)

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Dolgozók Pártja (MDP), népköztársaság, internálás, ÁVH, besúgó hálózat, egypártrendszer, pártállam, reakciók, koncepciók percek, MEFESZ, intervenció.

Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál.

Az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei: 1945, 1956. október 23., 1956. november 4.

(TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára)

Az óraelem felhasználásának vázaltos összefoglalása:

- Órát megelőzően a videó megtekintése
- Órai ellenőrzés (feladatsor), csoportos és frontális feladatvégzés
- Összegző vita, házi feladat

A tananyagegységet **szóbeli értékelés** zárja az órai munka alapján. A videó megtekintését ellenőrző **kvízfeladat** ellenőrzését zárhatja **írásos értékelés**. A **házi feladat** szintén **értékelhető**.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

II. Az óra előkészítése

Házi feladat az órát megelőzően: A tanulók tekintsék meg az Illés Gyözőnével készült interjút, és oldják meg a következő feladatokat!

1. A magyarok többségétől eltérően Illés Gyözőné jó véleménnyel volt a szovjet katonákról. Milyen személyes tapasztalatai miatt történhetett ez meg?

.....
.....

2. Miért nem engedte ki az interjúalany a férjét a házból? Milyen veszélyek leselkedhettek rá?

.....
.....

3. Keres példát az interjúban és más visszaemlékezésekben/leírásokban arra, hogy az emberek többsége nem használta ki a harcok okozta felfordulást és fejetlenséget, hanem becsületes maradt.

.....
.....

4. Illés Gyözőné ápolónőként segített a forradalom napjaiban. Nézz utána, milyen szerepet játszott a Vöröskereszt ebben az időben, valamint a forradalom leverése után!

.....
.....
.....
.....

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

III. Órai munka – az óra menete

1. A diákok kis csoportokban, esetleg párokban elemezzék az alábbi táblázatot. A táblázatban az 1956. október 23–24-én a Mentőszolgálat által felvett, majd különböző kórházakba szállított betegek adatait tartalmazza.

Időpont	Sérülés jellege	Sérült neve	Sérült kora	Helyszín
21.00	AVH-s katonát megdobtak kővel	férfi	27 éves	Bródy S. u.
21.55	könnyfakasztó-gáz mérgezés	civil férfi	16 éves	Szentkirályi u.
21.37	Lövés halálos	ffi	40 éves	Vas u. Kórház
21.40	gépkocsival feldöntötték	férfi katona	23 éves	Múzeum krt.
21.12	lövés	civil ffi.	18 é.	Bródy S. u.
21.13	lövés	civil ffi.	33 éves	Bródy S.u.
21.25	lövés	civil ffi	18 éves	Bródy S. u.
22.15	5 lövéses	férfi		Bródy S.u.
22.14	lövéses	AVH-s katona ffi.	29 éves	Bródy S.u.
22.13	lakásban ért lövéses sérülés	civil nő	27 éves	Bródy S.u.
22.36	lövéses sérülés	katona	?	Bródy S.u.
21.13	lövéses sérülés	civil	18 éves	Bródy S.u.
21.13	lövéses sérülés	civil	38 éves	Bródy S.u.
22.20	lövéses sérülés	civil	?	Bródy S.u.
22.25	lövéses sérülés	civil	18 éves	Bródy S.u.
22.25	lövéses sérülés	civil	33 éves	Bródy S.u.
22.25	zúzódásos sérülés	AVH-s katona	21 éves	Bródy S.u.
22.25	lövéses sérülés	civil	24 éves	Bródy S.u.
22.25	lövéses sérülés	civil	20 éves	Bródy S.u.
22.45	lövéses sérülés	civil	17 éves	Bródy S.u.
22.48	lövéses sérülés	civil	18 éves	Bródy S.u.
22.50	lövéses sérülés	civil	22 éves	Bródy S.u.
23.39	lövéses sérülés	katona	30 éves	Bródy S.u.
23.50	lövéses sérülés	civil	20 éves	Bródy S.u.
22.50	lövéses sérülés	civil	58 éves	Bródy S.u.
Október 24.				
00.10	zúzódásos sérülés	civil ffi.		Bródy S.u.
00.10	zúzódásos sérülés	civil ffi.	?	Bródy S.u.
00.25	lövéses sérülés	civil	?	Bródy S.u.
00.25	lövéses sérülés	civil	?	Bródy S.u.
00.25	lövéses sérülés	civil	?	Bródy S.u.
00.30	lövéses sérülés a kocsiában: meghalt	civil	23 éves	Bródy S.u.
01.17	lövéses sérülés	civil ffi	27 éves	Bródy S.u.
01.17	lövéses sérülés	civil	23 éves	Bródy S. u.
02.31	zúzódások	civil	22 éves	Bródy S.u.
02.30	lövéses sérülések: a helyszínt megközelíteni nem lehet			
02.30	lövéses sérülés	civil ffi	18 éves	Bródy S.u.
03.10	3 lövött sérült	civilek		Bródy S.u.
06.25	Sérülések tűzharcban: a helyszínt megközelíteni nem lehet			Bródy S.u.

(forrás: <http://docplayer.hu/2014477-A-magyar-tudomanytorteneti-intezet-tudomanyos-kozlemenyei-20-debrodi-gabor-kapronczay-karoly-molnar-laszlo-a-szabadsag-vere.html>)

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

Segítő kérdések lehetnek:

- Melyik összecsapásban vettek részt a sérültek? (Magyar Rádió ostroma a Bródy Sándor utcában)
- Milyen következtetéseket lehet levonni a résztvevők nemére és korára vonatkozóan? (a többség 20 és 30 év közötti, de sok a 30 év feletti áldozat is; elsősorban férfiak)
- Milyen típusú sérülések keletkeztek? (zúzódások, kődobálásból származó sérülés, könnygáz, lőtt sebek)
- Vajon miért nem rögzítették a neveket, és gyakran az életkort sem? A későbbi mentőnaplóknál is ugyanez a helyzet. (Egyrészt lehetett a kapkodás jele, ami a sérültek nagy száma miatt volt, később pedig a forradalom résztvevőit próbálták valamennyire megkímélni a megtorlástól, nehogy beazonosíthatók legyenek.)

2. Az interjú második felében Illés Gyözőné arról számol be, hogy egyetlen házaspárnál három megoldásra váró egészségügyi vészhelyzet is volt. Vajon milyen érvek hangozhattak el az orvosi konzíliumon? Játsszátok el a helyzetet!

IV. Házi feladat

A) Az érdeklődő diákok készítsenek prezentációt a forradalom idején a magyar és szovjet sebesülteken egyaránt segítő mentősökről. Budapesti diákok ellátogathatnak a Markó utcában működő Pinckórházban is, és az ott készített képekkel gazdagíthatják előadásukat. Forrás:

http://www.hazipatika.com/eletmod/veszelyben/cikkek/feher_kocsin_piros_ver_mentok_1956-ban/20151022162824

<http://docplayer.hu/2014477-A-magyar-tudomanytorteneti-intezet-tudomanyos-kozlemenyei-20-debrodi-gabor-kapronczay-karoly-molnar-laszlo-a-szabadsag-vere.html>

V. Melléklet: a feladatlap megoldása

1. A magyarok többségétől eltérően Illyés Gyözőné jó véleménnyel volt a szovjet katonákról. Milyen személyes tapasztalatai miatt történhetett ez meg? A kenyérre várakozók sorában az oroszok előnyben részesítették a gyermekes anyákat, egy katona szalonnát adott a kisfiának.

2. Miért nem engedte ki az interjúalany a férjét a házból? Milyen veszélyek leselkedhettek rá? Véletlenül lelövik az utcán, elviszik a szovjetek, a forradalmárok a fennálló rendszer hívének nézik és megtámadják, stb.

3. Keres példát az interjúban és az interneten arra, hogy az emberek többsége nem használta ki a harcok okozta felfordulást és fejetlenséget, hanem becsületes maradt! Illés Gyözőné ingyen kapott árut a piacon, másnap vissza is ment, hogy kifizesse; pénzgyűjtés a város több pontján a forradalom özvegyei és árvái számára (Írószövetség).

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

4. Ilyés Gyözőné ápolónőként segített a forradalom napjaiban. Nézz utána, milyen szerepet játszott a Vöröskereszt ebben az időben, valamint a forradalom leverése után! (<http://www.voroskereszt.hu/hireink/133-2012-evi-hirek/1499-a-magyar-voeroeskereszt-1956-os-szerepvallalasa.html>)